

Inspiratieavond *Veerkracht in je dorp dankzij de tandem burgerkracht - lokaal bestuur*

Dinsdag 22 november 19 - 22 u.

Lokaal Dienstencentrum De Sprankel, Vorselaar

Organisatie: Provincie Antwerpen, Rurant en de Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw

Dorpen blijven leefbaar dankzij hun menselijk kapitaal. Dat gaat niet vanzelf.
Investeren in dorpestroeven en dorpstalenten, dat is **de rode draad** van deze avond.

VERSLAG

1. Bij binnenkomen: eigen inbreng rond de diverse partners in een Veerkrachtig Dorpen-traject

Vraag aan binnenkomers: *Waar situeert wie zich op de tandem volgens jou?*

Wie stuurt, wie zit vooraan op de pedalen en wie achteraan?

De partners zijn: 1 = hogere overheid (Vlaams of provinciaal) of Vlaams middenveld (bv. Rurant of Avansa), 2 = lokaal bestuur en 3 = Dorpsteam of burgergroep.

De visies hierop zijn verschillend. Wie hieraan deelnam, situeert:

- (meest voorkomend) 1 aan het stuur, 2 achteraan en 3 in het midden.
- (bijna even vaak) 3 aan het stuur, 1 achteraan en 2 in het midden.
- (slechts één keer) 2 aan het stuur, 1 achteraan en 3 in het midden.

Meegegeven tips, wensen of vragen:

- Wie, wat en waar vooraf bepalen bij ieder project. (Responsible, accountable, consulted & informed)
- Hoe combineer je grote maatschappelijke uitdagingen (klimaat, wonen, zorg, ...) met lokale energie/cultuur/gewoonten?
- Goede praktijk: oprichting van een forum van Hasseltse dorpsraden, participatieambtenaar voor stad Hasselt en structureel overleg met de stad (2x/jaar). Dit werkt heel positief.

2. Welkomwoordje met korte voorstelling van de Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw door bestuurslid Katleen De Rooster

- We leven in tijden van toenemende participatie van burgers aan het beleid. Dat zie je niet alleen in steden maar ook in dorpen.
- Waarom deze avond? Om jullie samen met de Provincie Antwerpen en *Rurant* nieuwe ideeën en energie mee te geven voor meer veerkracht van burgers in dorpen in een goede samenwerking met het lokaal bestuur.
- De *Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen* is een koepelvereniging die ondertussen 10 jaar bestaat, een nog jonge vereniging dus.
- VVDB coacht burgergroepen zoals dorpssteams en bewonersplatformen die aan de leefbaarheid van hun dorp werken. We brengen hen samen in een lerend netwerk zodat zij veel van elkaar leren. Wij geven hun signalen dan door aan provinciale besturen en de Vlaamse overheid.

- We leggen momenteel de laatste hand aan een memorandum in aanloop van de beide verkiezingen in 2024. Daarin willen we o.a. het begrip 'tussenheid' ruimer bekend maken. *Tussenheid* is een andere vorm van besturen waarbij de overheid zich in zoveel mogelijk zaken tussen de burgers opstelt. In het noorden van de Nederlands provincie Limburg worden met deze vorm van besturen reeds successen geboekt.
- VVDB richt zich ook tot lokale besturen, vooral via lezingen over het belang van participatie en het waarderen van burgerkracht als een echt geschenk. Sinds 2018 is er ook een lerend netwerk voor participatieambtenaren.
- Tot slot is VVDB ook lid van soortgelijke Europese organisaties en zien we daarbij dat gelijkaardige uitdagingen in de buurlanden leven.
- VVDB wil vanavond ook ideeën sprokkelen voor memoranda en beleidsnota's.

Welkomstwoordje door Gedeputeerde Kathleen Helsen (Provincie Antwerpen)

- Veel aanwezigen zaten vroeger in een jeugdbeweging. Mensen uit een jeugdbeweging participeren van jongsaf aan, leren al vroeg engagement opnemen.
- Politici kunnen op verschillende manieren hun mandaat uitoefenen. Ze kunnen via visie en uitvoeringsplan werken, *zo zal het zijn*. Maar ze kunnen ook rondom zich kijken en het enthousiasme van burgers oppikken, de krachten en talenten van mensen inzetten. Ga niet enkel als verkozenen de gemeente en dorpen vorm geven, doe dit samen met de mensen. Niet iedereen kiest ervoor om in de politiek te stappen, maar veel mensen willen wel vorm geven aan de samenwerking op een andere manier. Er zijn heel wat mensen met goesting die op alle vragen 'ja' willen zeggen. Met deze mensen kun je samen heel veel doen. Gebruik die krachten als je beleid voert.
- Provincie Antwerpen is o.a. bevoegd voor wonen en plattelandsbeleid. De Provincie wil dat samen met inwoners doen, daarom werd de methodiek *Veerkrachtige Dorpen* ingezet. Nu rijst de vraag: *hoe kunnen we wat bereikt werd verduurzamen zodat er dialoog blijft tussen de dorps-teams en hun lokaal bestuur?* Dit wil de Provincie verder ondersteunen.
- Fijn: als beleidsvoerder samen met anderen werken en zien dat de mensen dit appreciëren.
- LEADER-subsidies kunnen mooie realisaties mogelijk maken via bepaalde financiële steun.
- Vrijwilligers zoeken professionals in dorpen om tot een goed uitgedacht plan te komen. Veel mensen werken erna effectief mee om een plan van inrichting ook te gaan realiseren.
- Ook in de toekomst zullen inspiratiemomenten doorgaan.

4. Inspiratieluik rond 3 Veerkrachtige Dorpen-trajecten

CASE 1 Chris Cornelis en Wim Smet over Veerkrachtig Ranst / Ranst Boomt

CASE 2 Dolpff Wigbers over Veerkrachtig Weelde-Statie

CASE 3 Yannick Vermetten over Veerkrachtig Koningshooikt

CASE 1 Chris Cornelis en Wim Smet over *Veerkrachtig Ranst*

Challenge: *We streven ernaar om samen 1.000 bomen aan te planten in onze tuinen. Slagen we in dat opzet, dan krijgen we als beloning van de gemeente Ranst 200 extra bomen in onze straten!* Meer info op www.ranstboomt.be.

A. Chris Cornelis van Veerkrachtig Ranst

- In 2019 begonnen, net met corona
- Visie in 2019 (die evolueert want wat wil de burger vandaag?)
- Missie: burgers verbinden
- Gemeente gaf een mandaat
- Zoeken naar samenhang, van woorden naar acties. Werkgroep *Ranst Boomt* ontstaat.
- Overleg met gemeentebestuur is voor kerngroep, die praat ook met andere lokale teams.
- Werkgroepen = korte en middellange termijn. Werking en verslaggeving: doen alles zelfstandig.
- Participatieambtenaar Stefan verzorgt de communicatie tussen kerngroep of werkgroepen en de gemeente (mensen van de dienst Ruimtelijke Ordening bv.).
- Veerkrachtige Dorpen:
  - Samenwerken met sleutelfiguren van provincie: samen denken en oplossingen voorstellen.
  - Samenwerken met andere organisaties: kennis delen en elkaar helpen over het volledige dorp.

B. Wim Smet van Ranst Boomt

- Gigantisch veel succes, haalde de pers enz.
- Ontstaan van werkgroep door dialoog met de gemeente. Herinrichting dorpsplein Ranst met mooie kerk en kerkhof: hoe willen burgers dat dit eruitziet? Idee: centraal een boom zetten, zoveel mogelijk groen in het centrum, een park.
- Subsidiebudget zoeken om met een grootser idee af te komen: €25.000 gevonden.
- Burgers gaan niet met een schop het park aanleggen. Dit ging dus terug naar de gemeente. Maar enthousiastelingen wilden wél een tegenprestatie doen voor het werk van de gemeente. Zo is *Ranst Boomt* ontstaan. Uitdaging: wij gaan voor 1000 bomen in Ranst- dorp! Gemeente antwoordt: als jullie dat halen, gaan wij er 200 zetten op publieke plaatsen.
- Waarom zijn bomen belangrijk en hoe willen we ze bekomen? Mogelijkheden voor bevolking:
  - Voor €25 een boom kopen en planten OF een boom doneren aan iemand.
  - Je tuin ter beschikking stellen OF komen helpen bij het planten.
  - Een boom melden (ik heb al een boom geplant dit jaar, ik wil die ook op jullie lijst).
- Een initiatiefnemer gaf dit allures en vond 14 enthousiastelingen voor de werkgroep. Zo werden 15 skills verzameld. Burgers verbinden is het meest belangrijke. Doel en werking ook vastleggen.
- Zotte ideeën
  - Bomenwandeling van 11 km langs 19 bomen. Elke boom vertelt zijn verhaal of draagt een gedicht + bewegwijzering naar de volgende boom.
  - Blotevoetenpad voor kinderen
  - Flyer *Ranst heeft u nodig*
  - Remorque centraal zetten om info te verspreiden alsook de teller met het aantal bomen.
  - De stronk (cfr de stoel van *1000 Zonnen*). Op bepaald moment de hint verspreiden waar de stronk zal staan + enkele uren later met welk voorwerp je erop moest zitten. Dit verbindt echt wel burgers.
  - Opvallend aanwezig op jaarmarkt of (verkleed als groensel) op boerenmarkt. Flashmob op boerenmarkt al meer dan 1200 keer bekeken.

- Wie een boom doneerde, kreeg een tombolabiljet en maakte kans op €250. Op die manier zijn mensen bereikt die gewoon voor het geld meededen. Dit leverde 130 extra bomen op.
- QR op broodzakken gedurende 4-tal weken.
- Teller staat al op 1080 bomen momenteel! Chapeau ook voor de gemeente die al 100 bomen aanplante toen de werkgroep aan de helft (dus op het moment van 500 bomen) zat.
- De 6 succesfactoren van werkgroep *Ranst Boomt* (project kreeg provinciale bekendheid):
  1. Elke deelnemer mag op eigen sterkte meewerken
  2. Iedereen heeft inspraak
  3. Iedereen voelt impact
  4. Elke actie is budgetvriendelijk (bv. bedrukking broodzakken door een bakker betaald)
  5. Gebruik sociale media
  6. Iedereen heeft zich geamuseerd
- Volgende engagement?? Als iemand met een zot idee komt...

UITWISSELINGSLUIK door Rurant over deze goede praktijk 'van visie naar actie gaan' via foto's
Opdracht: wat is sterk aan het verhaal van Ranst en waar liggen eventueel nog kansen?

A. Tafel Severine Domus

Dit vond ik sterk

- De handen in elkaar geslagen en elkaar vasthouden is een manier om vooruit te gaan
- Samenwerking met het lokaal bestuur, openheid
- Contactpersoon binnen lokaal bestuur met mandaat binnen de organisatie
- Samen opbouwen met verschillende mensen, ieder met sterke punten, zorgt voor mooi verhaal
- Denkers en doeners nodig! Dit kunnen verschillende personen zijn.
  - Tijdens het traject ook de doeners niet uit het oog verliezen
  - Werken met 'gastwerkers' die je kan oproepen wanneer er gewerkt wordt
- Zichtbaarheid in het dorp om iedereen betrokken te houden
- Concreet doel, afgelijnd, ook in de tijd! Kort engagement werkt motiverend.
- Beeld van de zeilboot:
  - Wind in de zeilen, wind in de goede richting om vooruit te gaan
  - Niet te zwaar geladen, niet te veel mensen
    - Belang van een groep trekkers
  - Juiste koers aanhouden, gericht doel voor ogen

Hier zie ik een kans

- Mensen zoeken voor een afgebakende, korte periode
- Blijven groeien, blijven snoeien, werken aan een open groep, sommige mensen verdwijnen, nieuwe mensen komen erbij
- Resultaten blijven opvolgen: hoe is het nu met die boom? Hoe groot is hij? Hoe dik?
- Van onderuit inhoud verzamelen om rond te werken, uitzoeken wat de noden zijn
- Mensen uitdagen, challengen, om bv. op 48u tijd een actie uit te denken en uit te werken
- Deze manier van werken (methodiek) overdraagbaar maken
- Diversiteit = een uitdaging
- Sociaal kapitaal laten spelen, netwerk aanspreken

B. Tafel Katrien Hoeylaerts

Dit vond ik sterk

- Positiviteit, het speelse en aanstekelijke
- Rol van participatiemedewerker als brugfiguur naar de gemeente, dit krijgt tijd
- Verschillende mensen (trekkers zowel als volgers) komen samen tot een resultaat
- Samenwerking met lokaal bestuur – burgers en bestuur dagen elkaar uit
- Samen overleggen, samenwerken
- Ieder krijgt de kans om eigen talent in te zetten, talenten zijn mooi onderling benoemd, dit alles leidt tot plezier
- Ook andere mensen dan de 'groenen' bereikt
- Visueel, tastbaar, concrete realisatie op korte termijn
  - o Teller gemeente: gemeenschapsgevoel, 'dit is van ons' en ook 'we zijn er bijna!'
- Sterke communicatie (zelfs via broodzakken), *Ranst Boomt* is sterke titel!
  - o Veel verschillende kanalen gebruikt – moet in elk gezin van het dorp binnengeraakt zijn
  - o Veel verschillende vormen gebruikt (flash mob met o.a. moeders op school, mensen als groensel verkleed op boerenmarkt)
- Ook als je geen tuin hebt, kan je deelnemen
- Gedeelde verantwoordelijkheid burgers en gemeente, elkaar blijven uitdagen

Hier zie ik een kans

- Uitdaging levend houden, nieuwe kansen creëren
- Verhaal ook buiten Ranst brengen om ook andere mensen warm te maken
- Hoe andere doelgroepen bereiken die minder bereikbaar zijn?
- Het mag speels zijn! Dat nemen we mee
- Positiviteit behouden, verder gaan: 'waar willen we nu naartoe met dit verhaal' à bomen planten = we willen een groen dorp worden (bv. het groenste van de provincie)
- Kan gemeente nieuwe vraag stellen: waar moeten we over nadenken met inwoners, waar kunnen we mee aan de slag?
- Terugkijken naar visiedocument
- Waar hebben we nog goesting in?
- Kerngroep werkt op lange termijn à blijf alert dat het geen vastgeroest gegeven wordt, voor beweging zorgen, nieuwe acties
- Collega's binnen lokaal bestuur mee inspireren binnen gemeente, 'koffiemomenten'
- Jongere generatie (nog meer) mee laten participeren, hen goesting doen krijgen in participatie à 'Ranst Groeit'
- uitdaging met een minder zichtbaar project aangaan, bv. rond eenzaamheid

C. Tafel Dietmar Bosmans

Dit vond ik sterk

- Kracht van de eenvoud
- Samen initiatief nemen: talenten van initiatiefnemers mooi ingezet
- Communicatie: het wereldkundig maken van het verhaal
- Inspirerend dat het verhaal bleef groeien en cours de route = organisch gegroeid en tegelijk erg doelgericht

- Inhoudelijk erg sterk project waardoor drukke mensen er toch tijd hebben voor gemaakt om zich te gooien
- Speelt in op een noodzaak: meer groen in het dorp
- Belang van de nauwe samenwerking met het gemeentebestuur, van wederzijds vertrouwen

Hier zie ik een kans

- Extra onderbouwing van het kader van de actie: welk effect gaat dit hebben op het klimaat, op CO2, ...
- Financiën: ze krijgen een jaarlijkse toelage van de gemeente van 1000 euro, maar om projecten te verwezenlijken is er nood aan meer middelen via sponsoring.
- Dit project kan inspirerend zijn voor veel andere dorpen/gemeentebesturen: hoe dit verhaal elders kenbaar maken?
- Is er goed gefeest naar aanleiding van dit succes? Is gepland zowel bij de eerste spadesteek als bij de oplevering van het park.
- Hoe zit het met de betrokkenheid van jongeren? Onder meer bij de flashmob op de boerenmarkt is de lokale jongerengroep betrokken. Er is ook een samenwerking met de scholen geweest.

CASE 2 Dolpff Wigbers over *Veerkrachtig Weelde-Statie*

Weelde-Statie is een klein en divers dorp in de gemeente Ravels met weinig voorzieningen waar zowel Nederlanders als Vlamingen wonen.

- Weelde-Statie is driehoek met 3 woonkernen. Er leven 45% Belgen, 45% Nederlanders en 10% mensen van andere afkomst.
- Als grensdorp veel controle gehad tijdens corona (grens soms ook echt dicht).
- 2 frituren aanwezig en enkele dagwinkels.
- Wat zal er gebeuren met de kerk?
- 27 sept 2021 is het Dorpsteam opgestart na een oproep van de gemeente. 15-tal bewoners gingen aan tafel en dit werd de kern. Schepen van welzijn, het *Sociaal Huis*, woningbouwcoöperatie *Noorderkempem* deden mee. (Een deel van het kleine dorp bestaat uit sociale woningbouw.)
- Aandacht voor *Veerkrachtige Dorpen*-traject via ophangen van immoborden. Eén hangt er na meer dan 2 jaar nog steeds (aan een bushokje).
- Rondwandelsessie georganiseerd – met corona kun je beter buiten komen. Wandelaars konden met de dorpssteamliden spreken en hun wensen bekend maken. Deze wensen werden dan gebruikt voor een toonmoment en opmaak van een inwonersvisie.
- 11 actiepunten ontstonden uit de verzamelde wensen en werden op affiches gezet. Bekendmaking via de pers (RAWEPO).
  - 1^e initiatief was speelbos bij de school. Vraag: als speelbos gaat verdwijnen, wat doen we dan voor de kinderen? Stukje grond van de parochie werd ter beschikking gesteld.
  - Hondenweide met dispensers alsook hondenzakjes (vrijwilliger gaat elke week aanvullen).
  - Gemeente maait regelmatig maar zon en regen veranderen het maaischema soms wel eens. Dus spreken burgers het lokaal bestuur aan om sneller te komen maaien.
  - Nadenken: *wat komen wij in ons dorp tekort aan voeding?* Initiatief broodwinkel/bakker-afhaalpunt werd opgezet (in weekend). Pers gaf er enorm veel aandacht aan.

- Initiatief voor minder draagkrachtigen. Eigenaar van *Kempen Auto's* laat ook auto's repareren van mensen die het niet zo goed hebben.
- Behoeftte aan een ander soort sociale samenhang. I.s.m. *Snuffelland* werd een groot Sinterklaasfeest opgezet.
- Met de subsidie van Provincie Antwerpen zijn 2 trampolines geïnstalleerd voor mensen met beperking. Een kind kan er al dan niet met begeleiding vanuit de rolstoel op gaan liggen. Indien het zelf niet genoeg kan bewegen, kan iemand anders springen.
- Bewegebank met speelveld in de Parkstraat (mensen kunnen coach-certificaat krijgen). Hier hoort een app'je bij met 250 oefeningen die je met de bank kan doen.
- Een bank in een van de wijken staat in open veld. Daar hebben bewoners tijdens 2 sessies een nieuwe aanplant bedacht (nu in uitvoering, oude aanplant verdwijnt). Voor de bewoners biedt deze babbelbank een nieuwe cohesie.
- Voor een mooie speelbank gerealiseerd via *Buurten op den buiten* werd dit jaar een opbergkast gevraagd. Deze wordt in het voorjaar geplaatst.
- Er is opnieuw een subsidieaanvraag ingediend bij de Provincie voor verkeersveiligheid, en er zijn snelheidsaanpassingen aangevraagd. Ook komt er aankleding rond de kerstperiode.
- Over het voorstel voor een structuur van het Dorpsteam en het werken aan de belangen op lange termijn (dus niet enkel via ondersteuning door *Rurant*, Provincie Antwerpen en lokaal bestuur) wordt binnenkort nagedacht.
- Rond het 'ballonnetje' dat de vorige minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers oplet, dat Vlaanderen van 300 naar 100 gemeentes moet, is er vrees. Als gemeentes te groot worden, zullen initiatieven in dorpen lager op de prioriteitslijst komen te staan. Grote gemeentes hebben minder aandacht voor de kleine kernen.
- Er is het besef: zonder de gemeente, zonder *Rurant* en de Provincie was de groep nooit zo ver gekomen. Nu zijn er erg gemakkelijke ingangen: het Dorpsteam kan rechtstreeks terecht bij een aantal gemeentemedewerkers. Soms gaat het om kleine dingen bv. na een wandeling met hoofd Technische Dienst iets maaien wat niet onderhouden is, een defect herstellen. Zo kun je aan bewoners laten zien dat het niet enkel om projecten met subsidies gaat, dat er ook andere *wins* zijn.
- De gemeente heeft ogen en oren van de burgers nodig om succesvol te zijn.
- Radio komt binnenkort voor 2^e keer naar Weelde-Station om te zien wat er allemaal veranderd is.

CASE 3 Yannick Vermetten over *Veerkrachtig Koningshooikt*

Koningshooikt is de enige deelgemeente van de stad Lier en het dorp heeft al lang een dorpsraad. Door het *Veerkrachtige Dorpen*-traject heeft deze zich vernieuwd.

- Koningshooikt, vaker Jut genoemd, is bekend om bussenbouwer Van Hool. Iedereen is hier 'buur' van. In deze case zie je de stad (andere gebruiken versus gemeente).
- Naar aanleiding van 200-jarig bestaan van Lier: wat kunnen we doen in Koningshooikt? Lente kick-off - wat leeft daar?
- Via een *Veerkrachtig Dorpen*-traject kwamen er 4 participatie-sessies
  - 'Slechts' 45 deelnemers op 1^e sessie maar zeer constructief
  - Alle lagen van de bevolking aanwezig (Chiro, Dorpsraad, senioren enz.), heel interactief
  - Dorpsraad is indertijd ontstaan uit de Cultuurraad (organiseerde toen kerst- en jaarmarkt)

- In 2022 (door corona een jaar uitgesteld): waar willen we heen met onze Dorpsraad?
- Visiedocument opgesteld. Dit was aanvankelijk abstract maar is finaal een heel mooi document geworden. Dit is een start. Nu prioriteren, waar gaan we de focus op leggen?
- Werkgroep en stuurgroep zijn ontstaan
- 200 jaar Jut: gastenboek maken. 10 boekjes laten rondgaan in het dorp. Iedere Juttenaar schreef antwoord op de vraag: *waarom woon je hier graag?* Dit leverde heel leuke zaken op.
- Verkeersveiligheid alsook het landelijk karakter bewaken (geen wijk van Lier worden).
- Ontmoeten is belangrijk. Jut telt bijna 100 verenigingen, het leeft enorm (met o.a. een treintjesclub, ponyclub, 2 paardenclubs, ...). Er zijn ook nog 2 bakkers en 2 slaggers.

De samenwerking met *Rurant* en Lier was erg belangrijk.

Realisaties via subsidies:

- Hoe het dorpsplein meer in de kijker zetten? Onder andere spelbanken gezet.
- Verlichting van het centrale plein is heel leuk geworden.
- Vroegere pomp van de brouwerij werd vernieuwd – eigen bier en boek daarrond gemaakt.
- Klaar voor het feest!

Focus:

- Waar voorrang aan geven? Zichtbaarheid geven!
- Vergroening ook belangrijk: minder vrachtwagens in het dorp en meer bomen.
- Hoe zorgen dat het niet altijd bij dezelfde personen terechtkomt?

2^e subsidieaanvraag – weerom ontstaan nieuwe ideeën.

Welke is de rol van de Dorpsraad (20 mensen van alle leeftijden)?

- Verenigingen meer ondersteunen via een gezamenlijke website. Ook het verhaal van Koningshooikt en van de middenstanders staat erin.
- Aparte werkgroep zorgt voor een welkomstpakket. Zo de verenigingen en middenstanders promoten en klanten belonen via een kortingsbon of een Juts broodje bij de bakker.
- Varkenskoppen zijn symbool van Koningshooikt. Hierrond werd een welkomstwandeling opgezet in een samenwerking met *Trage Wegen*.
- Het is nu uitkijken naar resultaten inzake verkeersveiligheid: fietssuggestiestroken, bloembakken voor begin zone 30. Hiervoor komt er ook een groot bord (met steun van de Provincie).

Nu 3^e aanvraag subsidies met nadruk op de verenigingen. Vele verenigingen moeten steeds dezelfde zaken huren. Dit aankopen en ter beschikking stellen: springkasteel om zo de varkenskop ook weer in de kijker te plaatsen, ook tenten die ieder altijd weer nodig heeft.

Uitdaging: mensen vinden om te enthousiasmeren!

UITWISSELINGSLUIK door Rurant via een gezelschapsspel – hierbij komen diverse vragen aan bod. De persoon die de dobbelsteen gooid, geeft antwoord.

Tafel Severine Domus

[Actie/wat heb je nodig?](#)

- Een centrale plek in het dorp waar iedereen zich thuis voelt
- Weelde-Statie heeft intussen 1 feestcomité i.p.v. meerdere in verschillende wijken
- Erin geloven! En erin blijven geloven, ook later!
- Soms is er ook een dosis 'chance' mee gemoeid, dat alles in de plooi valt

- Tradities, verhalen, identiteit, DNA van het dorp zoeken en in de verf zetten
  - o Vb. Koningshooikt
  - o Op zoek gaan naar verhalen en/of foto's, bv. over kenmerkend erfgoed in het dorp
- Een leuke activiteit, bv. Lichtjeswandeling Weelde-Statie, waarmee je veel mensen bereikt
  - o Kan op termijn uitgroeien tot een verbindende traditie
  - o Zelf nieuwe tradities creëren
- Verkiezingsdebat kan veel volk trekken uit het dorp en het project meer bekendheid geven
  - o In een Dorpsteam zitten soms ook leden die ook politiek actief zijn. Dit is op zich geen probleem, politiek wordt niet beoefend aan de tafel van het Dorpsteam. Maar dan ligt het wel moeilijk (onmogelijk) om een verkiezingsdebat met verschillende politieke partijen te organiseren.
- Voldoening, contentement
- Resultaat zien, hoe klein het ook mag zijn
- Elkaar leren kennen, 'samen een pint drinken'

VIP/wie heb je nodig?

- Enthousiastelingen
- Betrokkenen met een goed netwerk
- Één of meerdere goeie trekkers
- Mensen met goesting, kracht om ook op langere termijn ervoor te gaan
- Participatie- of andere medewerker bij het lokaal bestuur met het mandaat om intern ook andere collega's mee op de kar te trekken

Vraag maar raak/bedenkingen

- Het moet LEUK zijn! Werken aan je dorp mag geen moeite kosten of een opdracht zijn. Het moet plezant zijn.
- Wat met dubbele/triple engagementen van dorpssteamleden die ook betrokken zijn in (verschillende) verenigingen? Hoe blijft dit haalbaar?
- Er zijn soms heel veel verenigingen in een dorp, die allemaal net wat anders doen en anders werken, op andere subsidies aanspraak kunnen maken. Maar 'trekkers' hebben daardoor vaak engagementen in verschillende verenigingen, zijn overbevraagd.
- Hoe vind je nieuwe vrijwilligers om verenigingen én het dorpssteam levendig te houden?
- Een dorpsidentiteit helpt. Als iedereen elkaar kent, is het makkelijker om mensen mee te krijgen.

Tafel Katrien Hoeylaerts

Actie/wat heb je nodig

- Belangrijk om naar bepaald statuut te gaan
- Duidelijk maken: a-politieke beweging
- Doel: verbinden als dorpssteam
  - o Wij zijn de maïzena van het dorp
- Jaarlijks overleg met verschillende verenigingen, groepen, contactpersonen
- Zie dat je als kernteam niet vastroest, blijft bewegen
  - o Open geheel
- Binnen werkgroepen steeds doel voor ogen houden, acties aftoetsen aan vooropgestelde doelen

- Als inwoners, leden dorpssteam, elkaars talenten benomen, positiviteit brengen
  - o Van daaruit: wat missen we nog?
- Communicatie als dorpssteam en bestuur: durven benoemen wat goed gaat, wat minder goed, wat nog niet gebeurt
  - o Correcte en concrete info
- Met dorpssteam taken opschrijven, wat moet er gebeuren
  - o Rollen kunnen ook van nature ontstaan
- Samenwerkingsovereenkomst tussen dorpssteam en lokaal bestuur → zie site Dorpsbelangen voor goede voorbeelden
- Na verkiezingen snel met nieuw bestuur samenzitten
- Akkoord over mandaat van de kerngroep
- Vaste pagina in het gemeenteblad met info over activiteiten veerkrachtige dorpen

VIP/wie heb je nodig

- Iemand bij lokaal bestuur die de tijd krijgt om eraan te werken, niet 'neem het er maar bij'
  - o Vaste contactpersoon
  - o Diplomatisch
  - o Duidelijke taakomschrijving: wat wel, wat niet
  - o Het is niet louter: burger heeft een idee, ambtenaar moet uitvoeren
- Binnen Dorpssteam rollen verdelen
  - o Wie is aanspreekpunt voor inwoners?
  - o Rollen afbakenen, wie doet wat
  - o RACI-model = responsible, accountable, consulted, informed
  - o VERI = verantwoordelijk, eindverantwoordelijk, raadplegen, informeren
- Mensen koppelen aan ideeën: verenigingen, medewerkers
  - o Voor netwerk zorgen dat je kan aanspreken
- Kerngroep met duidelijke taken
- Voorzitters van verenigingen zijn trekkers binnen het dorp
  - o Netwerk in kaart brengen

Tafel Dietmar Bosmans

EN JIJ? Ik ben jong, ik kan jongeren mee stimuleren om mee te doen.

ACTIE

- Afhankelijk van 'de fase' zijn er andere ingrediënten nodig om een groep te doen draaien. Het is belangrijk voor een bewonersgroep om de fasen van groepsvorming te kennen. Hier ter info de fasen in de groepsvorming volgens Tuckman:
  1. Vormfase: deel de leiding, wees zichtbaar & aanspreekbaar, ondersteun introducties, benoem waarom de groep er is/waarom ze nodig is.
  2. Stormfase: vragen en aanmoedigen van feedback naar elkaar, benoem dat een conflict eigen is aan deze fase, zorg voor groepsbeslissingen, trek bewust nieuwe mensen/andere stemmen aan, kom snel tussen bij conflict (zelf, bemiddeling, eventueel exit).
  3. Normfase: erken de individuele en teaminspanning, zorg voor luister- en feedbackcultuur, hou de energie/dynamiek van het team in de gaten, stel afspraken op (zonder rigide te worden).

4. Prestatiefase: zorg voor een ander type leiderschap (wisselend, ondersteunend), betrek steeds vaker externen, vier resultaten/pak er mee uit, moedig aan om problemen collectief te bespreken en samen naar oplossingen te zoeken.

5. Afscheidsfase: een initiatief stoppen hoeft niet negatief te zijn (bv. impact is bereikt), sluit indien mogelijk samen af, beslis dit in groep, vier het groepssucces, benoem individuele prestaties.

VRAAG RAAK: *Wat kan VVBD voor jullie betekenen?*

- Beschikbaarheid: laten weten dat ze er zijn, welk aanbod er is.
- Ons nog meer prikkelen, openheid creëren voor toekomstige modellen m.b.t. participatie, actief burgerschap.
- Onze lokale besturen (incl. provincie Limburg) motiveren om met ons in dialoog te gaan.
- Ondersteunen bij de uitbouw van een structuur van het Dorpsteam.

EN JIJ? (vraag aan een participatiemedewerker)

- Ik woon als medewerker van de gemeente ook in de gemeente + ik werk al geruime tijd voor de gemeente, ik ken mijn Pappenheimers.
- Ik ben een a-typische ambtenaar: go between tussen dorp en bestuur.
- Ook nuttig: ik word door de algemeen directeur aangestuurd, ik ben niet toegewezen aan een specifieke dienst waardoor ik dienstoverschrijdend kan werken (voorwaarde: mandaat krijgen).

VIP

- Tijd en engagement
- Netwerker
- Ambassadeur voor de groep
- Regelmatig overleg met bestuur van de gemeente: juiste mensen vinden bij het gemeentebestuur, vertrouwen laten groeien
- We hebben een forum van dorpsgroepen opgericht binnen onze gemeente

ACTIE

- Nood aan een gemeenschappelijke TAAL: elkaar verstaan, weten waarom je iets doet én die taal ontwikkelen vraagt tijd! Je moet gezamenlijke ambities ontwikkelen.
- Goede structuur waarin je ruimte laat aan mensen om verder te ontwikkelen van nieuwe ideeën.

Afsluitwoordje door gastheer Lieven Janssens, burgemeester Vorselaar

1. Vorselaar en burgerparticipatie
  - Vooral DNA en eigenheid en troeven opzoeken
  - Vorselaar is een verrassend natuurlijk onderwijsdorp
    - Verrassend wegens erfgoed en geschiedenis. Het klooster met de zusters van Vorselaar staat voor meer dan 200 jaar onderwijstraditie. Veel katholieke scholen in Vlaanderen hebben hun oorsprong in Vorselaar.
    - Natuurlijk: er is heel veel natuur (Kasteeldreef enz.).
    - Onderwijsdorp: in dit boerendorp van 8146 inwoners lopen 4000 mensen school.
2. Participatie en dorpenbeleid – Zie ook [verslag webinar](#) dat VVDB i.s.m. Provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen organiseerde op 26/10/2023.
  - Toekomstvisie op het lokale: gaat vooral over democratie. Hoe kun je binnen een kader participatie creëren?

- Klassieke (verouderde) verhaal van de representatieve democratie doen evolueren.
- Nadenken: wat is nabijheid en afstand, wat is participatie en cocreatie? Wat is stad en platteland?
- Lokale invulling in Vorselaar. Lieven is nu 17 jaar burgemeester en stopt ermee. Politici moeten zelfrelativerend zijn en zich begrenzen in de tijd. Politici spreken ook te vaak zomaar namens mensen: *'onze' mensen willen dat of willen dat niet*, zonder in dialoog te gaan. Janssens vormde een politieke beweging vanuit een dorpslijst (geen politieke partij) en kon zo een heel breed draagvlak creëren (73,5% van de stemmen).
- Participatie zit in het DNA. Tussenheid realiseren als lokaal bestuur. Kaders creëren waarin dit kan gedijen. Veel politici schieten nog in een kramp als ze over participatie horen. Maar burgers die zich kritisch uitlaten, moet je omarmen. De zaken zo organiseren dat zo'n cultuur ook mogelijk is.
- In Vorselaar kon dit op veel mogelijke manieren. Er is geen enkele klassieke adviesraad meer, wel allemaal inspraakgroepen zonder regels en belemmeringen. Belangrijk is hierbij een beperkt, concreet doel voor ogen houden. Niet te veel voorwaarden stellen, een paar trekkersfiguren zijn voldoende.
- Ga heel responsief reageren als gemeente. Alle signalen capteren en antwoorden bieden.
- Er is een bruisend dorpsleven (cfr Koningshooikt). Gemeente met meeste aantal verenigingen is Vorselaar. Het sociaal kapitaal dat zo aanwezig is, moet je koesteren!
- Heel concrete vormen van participatie, liefst vanuit de burgers zelf. Lieven challengeert graag. Deze ideeën oppikken en realiseren.
- Goede praktijk 1: de constructie van de **Dorpstafel** (werkt gelijkaardig als een Dorpsteam) als humus voor goede en zotte ideeën. Ook jongeren en mensen met zorgnood sluiten aan. Hier zitten niet de mensen van de klassieke adviesraden.
- Koen Wynants van *Commons Lab* komt om de 2 dagen langs. Zo ontstaan allerlei co-creatieve zaken als de tuinstraten. Burgers realiseren zo o.a. blauwgroene projecten.
- Goede praktijk 2: ook de **Inclusiewerkgroep** is een mooie realisatie. Die kwam er na de kritiek: *Beste gemeente, jullie kunnen veel dienstverlening doen, maar toch bereiken we daarbij niet iedereen, hoe komt dat?* Met de *Uitpas* en andere mooie initiatieven wil je iedereen bereiken, maar dezelfde doelgroepen die elders niet lukken, bereik je hier ook niet. Er is zoveel communicatie vanuit het lokaal beleid, maar ook hier bereiken we niet iedereen. Daarom zelf een 1^e lijnspraktijk georganiseerd (allerlei sociale zaken, sociale kruidenier, medische groepspraktijk enz.). Deze bezorgdheid kwam 3 maanden geleden in de Dorpstafel en er werd direct een werkgroep opgericht. De mensen die het idee aanbrachten, zijn mee aan tafel gegaan. Het *Inloophuis* wordt binnenkort ingehuldigd.
- Vorselaar is een typisch ecosysteempje, dit moet blijvend verzorgd worden.
- Op 5 december organiseert *Avansa Kempen* te Kasterlee: ['Het middenveld, de luis in de pels'](#).

Besluit: blijf de luis in de pels, blijf zeggen wat beter kan! Ga de zaken niet beperkt invullen of te procedureel beschouwen. Veel succes toegewenst aan iedereen, hoe meer co-creatie vanuit het lokaal beleid met burgers, hoe beter voor iedereen!